

## USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Tomáše Rychlého, Mgr. Jitky Zavřelové, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy a JUDr. Pavla Simona, rozhodl o návrhu **Energetického regulačního úřadu**, se sídlem Masarykovo náměstí 91/5, Jihlava, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním na straně jedné a **Obvodním soudem pro Prahu 2** na straně druhé, a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 16 C 28/2023, o zaplacení 4 359 186,67 Kč s příslušenstvím: žalobkyně: **OTE, a. s.**, IČO: 264 63 318, se sídlem Sokolovská 192/79, Praha 8, zastoupená JUDr. Martinem Klimplem, advokátem se sídlem U Prašné brány 1078/1, Praha 1, a žalovaná: **GELSO, s.r.o.**, IČO: 253 21 480, se sídlem Jaromírova 180/60, Praha 2, zastoupená Mgr. Pavlem Bučinou, advokátem se sídlem T. G. Masaryka 108, Kladno,

### t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 16 C 28/2023, o zaplacení 4 359 186,67 Kč s příslušenstvím, **je s o u d**.
- II. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 30. 4. 2024, čj. 16 C 28/2023-199, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2024, čj. 19 Co 174/2024-212, **se z r u š u j í**.

### O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem ze dne 20. 9. 2024 se Energetický regulační úřad (dále jen „navrhovatel“ nebo „ERÚ“) domáhá, aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), rozhodl kompetenční spor vzniklý mezi ním na straně jedné a Obvodním soudem pro Prahu 2 (dále „obvodní soud“) na straně druhé ve věci vedené u obvodního soudu pod sp. zn. 16 C 28/2023.

[2] Ze spisu obvodního soudu vyplývá, že žalobkyně (společnost OTE, a. s., jako operátor trhu) podala dne 13. 11. 2023 u Obvodního soudu pro Prahu 2 proti žalované (společnosti GELSO, s.r.o., jako výrobci elektřiny) žalobu o zaplacení 4 359 186,67 Kč s příslušenstvím jakožto bezdůvodného obohacení. Žalobkyně uvedla, že žalovaná v období od 1. 1. 2013 do 31. 7. 2014 čerpala podporu podle zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o POZE“), ve formě zeleného

bonusu. Tuto podporu hradila žalobkyně ze svého vlastního majetku přímo žalované. Veškerá peněžitá plnění byla dle žalobkyně poskytnuta bez právního důvodu (po právu udělené licence).

[3] Obvodní soud usnesením ze dne ze dne 30. 4. 2024, čj. 16 C 28/2023-199, řízení o žalobě podle § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil (výrok I), rozhodl, že po právní moci usnesení bude věc postoupena ERÚ (navrhovatel) (výrok II), žalobkyni vrátil část zaplaceného soudního poplatku (výrok III) a rozhodl o tom, že se žalované nepřiznává náhrada nákladů řízení (výrok IV). Obvodní soud dospěl mimo jiné na základě judikatury zvláštního senátu k závěru, že jde o spor, jehož předmětem je splnění povinnosti úhrady podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, a proto je podle § 52 zákona o POZE dána pravomoc ERÚ.

[4] Proti usnesení obvodního soudu podala žalobkyně odvolání k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který usnesením ze dne 24. 6. 2024, čj. 19 Co 174/2024-212, změnil výrok III. usnesení obvodního soudu tak, že se žalobkyni vrací celý zaplacený soudní poplatek, a ve výrocích II. a IV. usnesení obvodního soudu potvrdil (proti výroku I. odvolání podáno nebylo).

[5] Po postoupení věci navrhovatel podal zvláštnímu senátu návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu. Navrhovatel tvrdí, že příslušný vydat rozhodnutí v nyní řešené věci je soud v občanském soudním řízení. Změnovým zákonem č. 382/2021 Sb. (část první čl. I body 140 a 141) došlo s účinností od 1. 1. 2022 ke změně § 52 zákona o POZE: *Úřad (pozn. zvláštního senátu: ERÚ) rozhoduje spory, jejichž předmětem je splnění povinnosti úhrady podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, elektřiny z druhotných zdrojů nebo elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla, podpory tepla, přechodné transformační podpory tepla a podpory biometanu.*

[6] Podle navrhovatele tím došlo k zásadní legislativní změně, jejímž důsledkem je i významné zúžení jeho rozhodovací pravomoci. Není proto možné v současnosti dovozovat kompetenci navrhovatele k projednání nyní řešeného sporu s odkazem na judikaturu zvláštního senátu vztahující se k § 52 zákona o POZE ve znění účinném do 31. 12. 2021. V důsledku provedené změny kompetenčního ustanovení již není v pravomoci navrhovatele rozhodovat veškeré spory o vydání bezdůvodného obohacení či náhradě škody, které měly vzniknout v souvislosti s neoprávněným čerpáním podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů. Navrhovatel podle § 52 ve znění účinném od 1. 1. 2022 rozhoduje pouze spory týkající se podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, které spočívají ve sporu o úhradu samotné podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů. Takové spory mohou vzniknout jen mezi subjektem, který si úhradu podpory nárokuje (tedy výrobce) a subjektem, který je povinen podporu hradit (tedy povinně vykupující obchodník nebo operátor trhu). Z jazykového znění § 52 zákona o POZE plyne, že předmětem sporu může být splnění povinnosti *zaplacení* podpory, ale nikoli splnění povinnosti *vrácení* neoprávněně vyplacené podpory. Jednalo by se o spor odlišný jednak charakterem požadovaného plnění (nešlo by o splnění zákonného nároku, ale vymáhání již zaplacené částky zpět) a jednak předmětem, neboť by nešlo o spor o uhrazení podpory za vyrobenou elektřinu, ale o vydání bezdůvodného obohacení. Současné znění § 52 zákona o POZE je podle navrhovatele třeba vnímat rovněž v kontextu § 51 tohoto zákona, který zavedl zvláštní mechanismus vymáhání neoprávněně čerpané podpory formou řízení zahajovaného Státní energetickou inspekcí (dále jen „SEI“) z moci úřední. K obdobným závěrům dospěl i komentář k zákonu o POZE

pokračování

– Šíkola, L. a kol. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2023, komentář k § 52, s. 494, marg. 23 a 24. Navrhovatel odkazuje na usnesení zvláštního senátu ze dne 27. 6. 2024, čj. Konf 16/2023-19, jehož závěry dle navrhovatele dopadají i na nyní řešenou věc.

[7] Žalobkyně ani žalovaná se k návrhu nevyjádřily.

[8] Zvláštní senát se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o kompetenčním sporu dle § 5 odst. 1, případně i odst. 3, zákona č. 131/2002 Sb. Vycházel z následujících skutečností a úvah.

[9] V nynější věci obvodní soud usnesením čj. 16 C 28/2023-199 popřel svoji pravomoc ve věci rozhodnout. Podáním návrhu na rozhodnutí kompetenčního sporu popřel rovněž navrhovatel (ERÚ) svou pravomoc ve věci rozhodnout poté, co mu byla postoupena. Jde proto o negativní (záporný) kompetenční spor, ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 věty druhé zákona č. 131/2002 Sb., k jehož projednání a rozhodnutí je podle § 2 odst. 1 tohoto zákona povolán zvláštní senát.

[10] Zvláštní senát předesílá, že se skutkově i právně obdobným případem již zabýval v usnesení ze dne 27. 6. 2024, čj. Konf 16/2023-19. V tehdejší věci byl v postavení žalovaného povinně vykupující, zatímco v nyní projednávané věci je žalovaným výrobce elektřiny, který čerpal podporu formou zeleného bonusu. Zvláštní senát nicméně neshledal důvod se od závěrů vyslovených v uvedeném usnesení odchýlit, a níže v zásadě jen rekapituluje závěry z něj vyplývající, které lze užít i na nyní posuzovanou věc.

[11] Podle § 52 odst. 1 zákona o POZE, ve znění účinném do 31. 12. 2021, rozhodoval ERÚ *spory týkající se podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, elektřiny z druhotných zdrojů nebo elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a podpory tepla*. Podle odst. 2 pak ERÚ rozhodoval *další spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona, nebo povinnosti vrácení neoprávněně čerpané podpory podle § 51*.

[12] Zákonem č. 382/2021 Sb. (viz část první čl. I body 140 a 141) došlo s účinností od 1. 1. 2022 ke změně § 52 zákona o POZE, který nyní zní: *Úřad rozhoduje spory, jejichž předmětem je splnění povinnosti úhrady podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, elektřiny z druhotných zdrojů nebo elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla, podpory tepla, přechodné transformační podpory tepla a podpory biometanu*.

[13] Podle přechodného ustanovení zákona č. 382/2021 Sb., vztahujícího se k novelizaci zákona o POZE (viz část první čl. II bod 13), se řízení zahájena podle zákona č. 165/2012 Sb., *ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona* [tj. přede dnem 1. 1. 2022], *která nebyla do tohoto dne pravomocně skončena, dokončí podle zákona č. 165/2012 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona*.

[14] V nyní projednávané věci bylo řízení o nároku žalobkyně na zaplacení 4 359 186,67 Kč s příslušenstvím zahájeno podáním žaloby u obvodního soudu dne 13. 11. 2023. Ve smyslu výše citovaného přechodného ustanovení (*a contrario*) je proto pro určení pravomoci v nyní řešené věci rozhodné znění zákona o POZE účinné od 1. 1. 2022.

[15] Zvláštní senát souhlasí s návrhovatelem v tom, že legislativní změnou § 52 zákona o POZE účinnou od 1. 1. 2022 došlo ke zúžení pravomoci návrhatele oproti předchozímu znění účinnému do 31. 12. 2021. Uvedené plyne již ze samotné textace předchozího znění § 52 zákona o POZE [*spory týkající se podpory* (odst. 1); *další spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona* (odst. 2)] a nynějšího znění § 52 zákona o POZE (*spory, jejichž předmětem je splnění povinnosti úhrady podpory*).

[16] Podle zvláštního senátu se § 52 odst. 1 zákona o POZE ve znění účinném do 31. 12. 2021 týkal samotné podpory, zatímco odst. 2 financování této podpory (usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 45/2017-14, odst. 17). Užití širšího pojmu „*další spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona*“ v § 52 odst. 2 zákona o POZE pak zvláštnímu senátu umožnilo určit pravomoc k rozhodnutí sporu na základě kritéria totožného základu sporu jak v případě nezaplacení částek podle zákona o POZE, tak i v případě jejich zaplacení a pozdějšího vymáhání zpět. Samotná existence poskytnutého plnění proto nemohla být rozhraničovacím kritériem pro určení pravomoci orgánu, který je povolán takový spor rozhodnout. Podstata sporu byla v obou případech stejná (tamtéž, odst. 19).

[17] Tento výklad pak zvláštní senát použil i při výkladu § 52 odst. 1 zákona o POZE, který dopadá na „*spory týkající se podpory*“, a to v usneseních z 27. 2. 2020, čj. Konf 20/2019-13, čj. Konf 19/2019-13 a čj. Konf 9/2019-13, a usneseních z 10. 6. 2020, čj. Konf 21/2019-13 a čj. Konf 18/2019-13.

[18] Aktuálně účinné znění § 52 zákona o POZE však již takto širěji nastavenou kompetenční normu neobsahuje, neboť pravomoc ERÚ zakládá striktně pouze k rozhodování sporů, „*jejichž předmětem je splnění povinnosti úhrady podpory*“. Tuto povinnost k úhradě podpory má však pouze operátor trhu v případě podpory formou zeleného bonusu a aukčního bonusu (§ 9 odst. 3 a § 9a odst. 2 zákona o POZE) a povinně vykupující, jde-li o podporu formou výkupních cen (§ 10 odst. 2 tohoto zákona). Operátor trhu i povinně vykupující tuto podporu hradí přímo výrobci jako jejímu (koncovému) příjemci. Od 1. 1. 2022 tak do pravomoci ERÚ spadají pouze spory o nesplnění povinnosti k úhradě podpory. Z logiky věci půjde pouze o takové spory, které zahájili samotní výrobci jako věřitelé, nikoli o spory jiné, zahajované jinými subjekty, ani o spory o vrácení již poskytnutých plateb z titulu bezdůvodného obohacení, ať už v oblasti financování podpory nebo v oblasti podpory samotné. V posledně uvedeném případě by totiž již nešlo o spor o nesplnění povinnosti k úhradě podpory, ale o spor z bezdůvodného obohacení, v němž podpora již byla uhrazena, ale žalobce (který podporu poskytl) tvrdí, že takto plnil bez právního titulu. Nešlo by tedy již o „*úhradu podpory*“, ale o vrácení neoprávněně vyplacené podpory. To se týká i nároků uplatňovaných z titulu náhrady škody. Ke shodnému závěru dospěla i komentářová literatura (Obůrek J. in Šikola, L. a kol. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2023, komentář k § 52, s. 494, marg. 23 a 24).

[19] Vůle zákonodárce ohledně vymezení pravomoci ERÚ k rozhodování pouze sporů o splnění povinnosti úhrady podpory nedává zvláštnímu senátu prostor k zohlednění kritérií totožného právního základu sporu a specifických, vysoce odborných znalostí ležících mimo oblast práva (usnesení zvláštního senátu čj. Konf 45/2017-14, odst. 19 a 20).

pokračování

Tedy kritérií, jež zvláštní senát bral dříve v potaz při určení pravomoci podle předchozího, obecnějšího znění rozhodné právní úpravy, jež obsahovala širší vymezení pravomoci ERÚ.

[20] Vzhledem k výše uvedenému je pak nerozhodné, zda se spor mezi žalobkyní a žalovanou týká samotné podpory (ve smyslu § 52 odst. 1 v předchozím znění), nebo financování této podpory (ve smyslu § 52 odst. 2 v předchozím znění). Tuto otázku proto není třeba detailně řešit. Vzhledem k subjektům tohoto sporu, respektive k tomu, že žalobcem (navrhovatelem) není výrobce elektřiny, totiž § 52 v současném znění nezakládá pravomoc ERÚ k jeho rozhodnutí.

[21] Jde-li o pravomoc SEI k rozhodování z moci úřední o veřejnoprávním nároku spočívajícím v neoprávněném čerpání podpory a stanovení jeho rozsahu podle § 51 ve znění účinném od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2023, tj. rozhodném pro nyní řešený spor, je evidentní, že tato pravomoc směřuje jen a pouze vůči výrobcí jako koncovému příjemci podpory. Žalobkyně nyní, oproti řízení vedenému pod sp. zn. Konf 16/2023, svůj nárok uplatňuje vůči výrobcí elektřiny, který čerpal podporu formou zeleného bonusu. Ani v tomto případě však není úkolem zvláštního senátu zabývat se ústavní konformitou § 51 zákona o POZE ani hypotetickými problémy, jež by mohly být spojeny s paralelním postupem jak podle tohoto ustanovení, tak postupem, kdy operátor trhu podá vůči výrobcí elektřiny žalobu u civilního soudu.

[22] Podle § 51 odst. 1 věty první zákona o POZE v relevantním znění, *došlo-li k čerpání podpory elektřiny, provozní podpory tepla, přechodné transformační podpory tepla nebo podpory biometanu v případech, kdy na podporu podle tohoto zákona nebo podle předchozích právních předpisů nevzniklo právo nebo došlo-li k čerpání podpory elektřiny, provozní podpory tepla, přechodné transformační podpory tepla nebo podpory biometanu v nesprávné výši ze strany výrobce, výrobce elektřiny z decentrální výroby elektřiny, výrobce tepla, výrobce tepla z neobnovitelného zdroje nebo výrobce biometanu (dále jen „neoprávněné čerpání podpory“), Inspekce z moci úřední rozhodne o neoprávněném čerpání podpory a stanoví jeho rozsah podle doby trvání neoprávněného čerpání podpory.* Dále citované ustanovení upravuje lhůtu pro úhradu neoprávněně čerpané podpory a penále do státního rozpočtu, výši penále; pro účely správy odvodů z neoprávněného čerpání podpory a penále odkazuje na daňový řád a zakotvuje prekluzivní lhůtu pro vyměření odvodu z neoprávněného čerpání podpory a penále.

[23] Z § 51 zákona o POZE tedy nevyplývá, že by nárok na vrácení finančních prostředků vyplacených neoprávněně jako podpora podle zákona o POZE mohl být uplatňován výlučně SEI podle tohoto zákonného ustanovení. SEI je jím „pouze“ dána pravomoc vést řízení o vrácení neoprávněně čerpané podpory, avšak to nevylučuje, aby se jiné subjekty domáhaly svých nároků, souvisejících rovněž s neoprávněným čerpáním podpory, jinými způsoby. Pokud by došlo k tomu, že bude s výrobcem elektřiny vedeno řízení u SEI podle § 51 zákona o POZE a paralelně s tím i řízení u civilního soudu, v němž bude operátor trhu po tomtéž výrobcí elektřiny požadovat vydání bezdůvodného obohacení (či plnění z jiného právního titulu), přičemž se obě řízení budou týkat totožné neoprávněně čerpané podpory, bude na civilním soudu, respektive na SEI, aby se s takovou situací odpovídajícím způsobem vypořádaly. Zvláštnímu senátu náleží pouze autoritativně určit, která strana kompetenčního sporu má věc projednat a rozhodnout. Určí tedy jen procesní rámec, ve kterém bude věc

meritorně projednána, a žádným způsobem nepředjímá, jak má být rozhodnuto o věcném základu sporu (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 4. 2021, č. j. Konf 29/2019-18, č. 4205/2021 Sb. NSS). Úkolem zvláštního senátu tudíž nyní je jen určit orgán příslušný k rozhodnutí sporu, jak jej vymezila žalobkyně v žalobě podané obvodnímu soudu, bez ohledu na to, zda se lze nároku domáhat i jinou cestou.

[24] Nad rámec nutného zvláštní senát dodává, že uplatňování nároku na plnění vycházejícího z neoprávněně čerpané podpory navzájem mezi jednotlivými články řetězce, prostřednictvím nichž se finanční prostředky dostaly do dispozice jejich konečného příjemce (tj. mezi státem, operátorem trhu, povinně vykupujícím a výrobcem elektřiny), se nemusí jevit jako efektivní a hospodárné. Žádnému z těchto subjektů nicméně nelze upřít jeho právo domáhat se takového plnění s odkazem na to, že uplatnění nároku v jiném řízení (respektive jiným subjektem) by bylo efektivnější. Ustanovení § 51 zákona o POZE neobsahuje žádné pravidlo, které by zamezilo vedení soukromoprávních sporů mezi jednotlivými „články“ poskytování podpory či jejího financování, jako je i spor, jehož se týká nynější věc. Dále novela č. 382/2021 Sb. v přechodných ustanoveních neupravuje osud běžících soukromoprávních sporů o vrácení již poskytnuté podpory mezi jednotlivými články řetězce. Ačkoli by tedy sjednocení režimu pro navrácení neoprávněného čerpání podpory mohlo být racionální a žádoucí, relevantní právní úprava k tomuto cíli nevede.

[25] Zvláštní senát proto podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. rozhodl, že příslušným k vydání rozhodnutí ve věci žalobkyně je soud (výrok I.).

[26] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. současně zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Zvláštní senát proto výrokem II. tohoto usnesení zrušil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 30. 4. 2024, čj. 16 C 28/2023-199, kterým byla popřena pravomoc soudů v občanském soudním řízení. Současně zrušil i usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2024, čj. 19 Co 174/2024-212, jímž byl změněn výrok prvostupňového usnesení o vrácení zaplaceného soudního poplatku žalobkyni, neboť toto usnesení odvolacího soudu nemůže samo o sobě existovat.

[27] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Obvodní soud pro Prahu 2 pokračovat v řízení o žalobě žalobkyně vedeném pod sp. zn. 16 C 28/2023.

**Poučení:** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. listopadu 2024

Mgr. Ing. Radovan Havelec  
předseda zvláštního senátu